

פגיעות בע"ח

1) הכשת נחש

סימנים:

- סימני נשיכה של שן או שיניים
- במקום ההכשה.
- נפיחות.
- כאב.
- שלפוחית באזור ההכשה.
- בחילות / הקאות.
- הזעת יתר.
- דופק מהיר
- אפשרות להפרעת קצב לבבית.

טיפול:

- הרגעה ומנוחה מוחלטת.
 - ניקוי וחיטוי מקום ההכשה.
 - קיבוע הגף הפגועה.
 - הסרת תכשיטים ובגדים לוחצים.
 - פינוי מהיר לבית חולים.
- אסור לקרר, להניח חסם, לחתוך במקום ההכשה או למצוץ את הארס!
אין לדדוף אחר הנחש כדי לגלות את סוגו!**

2) עקיצת עקרב

ישנם שלושה סוגים של עקרבים הנפוצים בסביבתנו:

- **עקרב צהוב מצוי:** נפוץ באזורי מדבר וצמחייה נמוכה בצפון אפריקה ובמזרח התיכון. עקיצתו מסוכנת לאדם ועלולה לגרום למוות. צבעו צהוב בהיר, הגב ופרק הזנב האחרון כהים מיתר הפרקים וצבתותיו דקות. אורך גופו יכול להגיע עד 11.5 ס"מ. פעיל בייחוד בשלהי הקיץ.
- **הקטלן הדו גווני:** נחשב לקטלני וארסו מסוכן. הוא נפוץ במרכז ישראל ודרומה. גודלו מגיע לכדי 8 ס"מ, וצבעו נע בין גווני השחור ואצבעות הצבתות ופיסות הרגליים חומות.
- **עקרב שחור יהודה:** נפוץ בארץ מבית גוברין עד לגבול הצפוני. עקרב זה הוא הפחות מסוכן מכל העקרבים בארצנו החיים בארץ. זהו העקרב הנפוץ ביותר באזורים אלה, הגורם לרוב העקיצות.

סימנים כלליים לעקיצת עקרב:

- כאב מקומי.
- חרדה.
- נשימה מהירה.
- דופק מהיר.
- לחץ דם גבוה.
- טשטוש ראייה.
- הפרשת רוק מרובה.
- רעידות והתכווצויות שרירים.
- פרכוסים.

טיפול:

- חמצן. קירור מקום העקיצה.
- קיבוע הגף הפגוע.
- פינוי לבי"ח.

עקיצת העקרב שחור יהודה אינה מסוכנת, אך כואבת מאוד. יש לקרר את מקום העקיצה, ולעקוב אחר הסימנים החיוניים במשך 15 דק'. אם הנפגע יציב ניתן לשחררו. יש לשים לב לסימני רגישות, שיתבטאו בין היתר בנפיחות קשה במקום העקיצה. במקרה זה יש לטפל בהתאם. **עלולה להיות הופעה מאוחרת של סימנים אלה.**

3) עקיצת עכביש

סוגי עכבישים ארסיים באזורינו:

- ששן חום: עכביש ארסי. עכביש בית קטן (עד לאורך 1.5 ס"מ). נושך רק כשמרגיש מאוים. נשיכת העכביש מסוכנת ביותר: במקום הנשיכה עצמו מתפתח אודם - וממנו והלאה נמשכים פסים אדומים, לאחר זמן-מה (כמה דקות עד שעות אחדות) מתחיל הנפגע לסבול מכאב עז באזור הנשיכה, ואחר כך מתפתחים כאבי בטן קשים והבטן מתקשה כאילו לקתה בדלקת המחייבת ניתוח. בסופו של דבר, עלול להתפתח נמק במקום הנשיכה. חוסר בטיפול מתאים עלול להגיע אף למוות.
- האלמנה השחורה: עכביש הידוע בשל הרעל העצבי המסוכן שלו. עכביש זה נפוץ בייחוד באקלים טרופי, אבל ניתן למצוא אותו במקומות רבים ברחבי העולם. צבעה של האלמנה השחורה הוא שחור בוהק עם כתם אדום דמוי שעון-חול בחלק התחתון של בטנה. במין נוסף המצוי בארץ אין נמצא כתם זה, אלא שלושה עשר כתמים אדומים קטנים על גבה. גודלן של הנקבות מגיע ל-4 ס"מ וגודלם של הזכרים כמחצית מגודל הנקבות, אך רגליהם ארוכות יותר.

סימנים:

- אדמומיות.
- כאב ונפיחות מקומית.
- יתכנו סימני נמק.
- התכווצויות שרירים.
- כאבי בטן עזים - בעקיצות בגפיים התחתונים.
- כאבי חזה, גב - בעקיצות בגפיים עליונות.
- בחילות והקאות.
- תתכן ירידה בלי"ד.

טיפול:

- קיבוע הגף הפגוע.
- חמצן.
- פינוי לבי"ח.

שים לב להופעת סימני אנאפילקסיס וטפל בהתאם!

4) עקיצות דבורים, דבורים וצרעות

סיכונים:

- רגישות יתר לעקיצות
- עקיצות מרובות
- עקיצות באזור הגרון.

סימנים:

- אדמומיות, נפיחות. כאב מקומי.
- תתכן בצקת מקומית.
- סימנים במקרה של רגישות יתר:
- גירוד.
- פריחה כללית.
- כאבי ראש.
- סחרחורות.
- דופק מהיר.
- ירידה בל"ד.
- התנפחות הפנים והלשון.
- קשיים בנשימה.

טיפול:

- רחיצה וקירור האזור הפגוע
- גרוד הארס החוצה (רק אם ניתן להוציאו בשלמותו) במקרים של אלרגיה חריפה:
- שימוש במזרק נגד אלרגיה (במידה ובנמצא)
- פינוי מהיר לבי"ח (חבירה לנט"ן).

בד"כ מי שמאובחן כסובל מרגישות לעקיצות יתבקש לשאת עימו תמיד מזרק אפיפן (לפי חומרת האלרגיה).

5) נדל ארסי:

ממשפחת פרוקי הרגליים. שכיח כמעט בכל הארץ באזורי חורשות, מחילות, מתחת לסלעים ולצמחייה. אורכו יכול להגיע עד 17 ס"מ ורוחבו כ- 1 ס"מ. בנוי מ- 25 פרקים ובעל 21 זוגות רגליים. אדם שננשך על-ידי נדל ארסי אינו בסכנת חיים, אך עלול לחוש כאבים עזים ומקום הנשיכה עלול להתנפח. ייתכן שירגיש בסחרחורת ובבחילה, וחום גופו עלול לעלות מעט. אך אם פצע הנשיכה אינו מזדהם, רוב התופעות הלא נעימות נעלמות כעבור יום-יומיים.

טיפול:

- שטיפה וחיטוי מקום הנשיכה.
- קירור המקום.
- טיפול להורדת החום.
- מנוחה עד להעלמות התסמינים.

6 עקרבות:

יצור שעיר מסדרת פרוקי הרגליים במחלקת העכבישניים. מרתיע בני אדם בעיקר גודלו, מהירותו וקול החריקה שהוא משמיע כאשר הוא מחכך את לסתותיו זו בזו. נשיכתו מכאיבה ויכולה לגרום לצלקת או לפצע גדול, אך אינו מסוכן לבני אדם. צבעו צהבהב-חום לעיתים נוטה לשחור. מגיע לגודל של עד 7 ס"מ. נפוץ בעיקר בדרום הארץ, באזור מרכז הנגב.

טיפול:

שטיפה, חיטוי וחבישה של מקום הנשיכה.

מתוך "פנקס לחובש התנועתיי"

סכמו משלל מקורות: ערן כרמלי, גל סלע וחברים